

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Затверджено на засіданні кафедри економіки,
управління підприємствами та логістики
протокол № 5 от 16.12. 2016

Програма
навчальної дисципліни
„ Менеджмент виробництва товарів та послуг”
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання

Укладачі: Сігаєва Тетяна Євгеніївна

Відповідальний за випуск: зав.кафедри Ястремська О.М.

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Діяльність підприємства (організації) становить будь-який продуктивний процес як у виробничій, так і в обслуговуючій сферах. Менеджмент виробництва товарів та послуг покликаний забезпечити ефективну та раціональну організацію цієї діяльності. Якщо операційна функція буде виконуватися неефективно, то організація ніколи не зможе добитися успіху. Якісний розвиток операційного менеджменту дозволяє підвищити збалансованість підприємства (організації), його гнучкість, бути стабільно конкурентноспроможним. Тому вивчення теорії та практики операційного менеджменту завжди є актуальним в Україні як для виробничих підприємств, так і підприємств, що надають послуги.

Навчальна дисципліна для студентів зазначеного напряму є нормативною дисципліною, яка забезпечує формування вмінь, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра.

Дисципліна закладає підвалини для подальшого вивчення дисциплін, пов'язаних з галузевою специфікою кожної спеціальності та спеціалізації.

Знання з даної дисципліни дозволять успішно вивчати такі дисципліни, як «Стратегічне управління», «Управління інноваційний», «Управління персоналом», а також виконувати курсові та дипломні роботи.

Мета навчальної дисципліни - здобуття необхідних теоретичних знань та практичних навичок щодо формування вмінь розроблення стратегії підприємства, створення та використання операційних систем як основи забезпечення досягнення місії організації.

Об'єкт вивчення дисципліни – операційна система підприємства, її функції, призначення.

Предмет – закономірності планування, створення та ефективного використання виробничих ресурсів операційної системи організації (підприємства) в ринкових умовах.

Завдання – оволодіння знаннями з концепції організації та управління операційними системами та навичками планування і контролю за їх діяльністю для забезпечення ефективного функціонування підприємства (організації).

Пререквізити: (базові знання необхідні для успішного опанування компетенціями):

Дисципліна вивчається на основі базової загальноєкономічної та правової підготовки студентів, а також на базі вивчення навчальних дисциплін «Теорія організації», «Менеджмент», «Основи технологічних

систем», «Інформаційні системи та технології», «Дослідження операцій», «Економіка і фінанси підприємства».

Важливість питань, що розглядаються в дисципліні, полягає в необхідності знань основних принципів, методів, сутності ефективної організації операційної діяльності, використання виробничих ресурсів, методик оперативного управління операційною системою, впливу операційного менеджменту на ефективність діяльності та конкурентно-здатність підприємства (організації).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *знати* :

сутність операційного менеджменту та його складові як однієї з головних функцій ефективного управління організацією (підприємством);

основи та категорійний апарат операційного менеджменту;

структуру операційних систем, їх класифікацію;

сутність і основні принципи організації операційних процесів;

основи організації операційного процесу у просторі і часі;

характеристику інфраструктури підприємства (організації);

форми організації виробничого процесу;

сутність, стадії та етапи технічної підготовки виробництва;

склад та характеристики підрозділів підприємства за стадіями виробничого процесу;

основи комплексного обслуговування в операційній системі;

проблеми формування операційної стратегії організації, вимоги щодо неї з боку корпоративної та ринкової стратегій;

основи проектування операційних систем;

зміст та завдання оперативного планування, його роль у підвищенні ефективності операційної системи;

елементи системи оперативного планування операційної діяльності різних типів операційних систем;

методики управління поточним функціонуванням операційної системи;

основи менеджменту якості та управління продуктивністю операційної діяльності;

вміти :

ініціювати розробки оперативних планів функціонування операційної системи;

обґрунтувати операційну стратегію та оперативні плани підприємства;

передбачати напрями науково-технічного розвитку суспільства та конкретної галузі зокрема;

формувати операційну стратегію, враховуючи вимоги корпоративної та ринкової стратегій;

розробляти узгоджені оперативні плани для структурних підрозділів;

організувати постійні зв'язки з постачальниками підприємства;
 організувати реалізацію оперативних планів діяльності підприємства;
 ініціювати організацію процесу відтворення ефективного використання управлінського потенціалу підприємства щодо операційного менеджменту;
 реалізовувати заходи щодо підвищення економічної, соціальної та екологічної ефективності операційної системи;
 розраховувати календарно-планові нормативи для кожного типу операційної системи;
 збирати та обробляти первинну інформацію, яка потрібна для прийняття управлінських рішень в операційному менеджменті;
 запобігати настанню ринкових та фінансових ризиків;
 здійснювати оперативний облік виконання оперативних планів;
 здійснювати диспетчерування ходу виробництва для забезпечення виконання оперативних планів точно за терміном.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 1

Таблиця 1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
M1	Здатність застосовувати принципи раціональної організації операційної діяльності	Визначати тип виробництва, раціональність його організації
		Розробляти план робочого місця та удосконалювати організацію трудових процесів
		Здійснювати обґрунтований вибір щодо використання певної форми організації виробництва
M2	вміння здійснювати організаційне забезпечення операційної діяльності	Організовувати діяльність допоміжних та обслуговуючих господарств
		Розробляти програми якості на підприємстві
		Здійснювати комплексну підготовку виробництва нової продукції

		Управляти результативністю операційної системи
М3	Здатність приймати стратегічні рішення щодо функціонування операційної системи	Ініціювати розробку оперативних планів підприємства
		Обґрунтовувати операційну стратегію та оперативні плани підприємства
		Визначати проблемні питання щодо розвитку операційної системи
М4	Здатність здійснювати оперативне управління операційною системою	Розробляти узгоджені оперативні плани для структурних підрозділів підприємства
		Коригувати оперативні плани підрозділів підприємства для задоволення потреб споживачів

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи організації виробництва

Тема 1.1. Сутність та завдання організації виробництва

Поняття і основні завдання організації діяльності підприємства. Зміст організації виробництва. Основні аспекти теорії організації виробництва.

Історія формування та розвитку науки організації виробництва. Ключові моменти, що визначили становлення наукових основ організації виробництва. Внесок представників різних наукових шкіл в галузі організації виробництва в розширення обрії науки.

Тема 1.2. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати

Поняття та зміст операційної діяльності підприємства. Елементи виробничої діяльності. Продукція виробничої діяльності. Виріб, послуга.

Поняття та основні елементи виробничого процесу. Склад і структура виробничого процесу. Сутність основних, допоміжних та обслуговуючих процесів. Склад і сутність стадій основного процесу на виробничому підприємстві. Технологічні процеси.

Сутність і зміст основних принципів організації виробничих процесів: диференціація, спеціалізація, пропорційність, прямоточність, безперервність, паралельність, автоматичність, оптимальність, гнучкість, стандартизація.

Поняття про тип виробництва. Сутність та характеристика організації виробничого процесу в часі. Поняття тривалості виробничого циклу. Склад і структура тривалості виробничого циклу. Шляхи скорочення тривалості виробничого циклу.

Тема 1.3. Організація трудових процесів і робочих місць

Поняття і цілі організації праці. Розподіл праці, зміст і її структурування. Розширення завдань, збагачення змісту завдань, зміна робіт, групова робота. Карта організації праці. Ергономічні вимоги до обладнання. Умови праці. Промислова естетика. Організація робочого місця. Системи забезпечення та обслуговування робочих місць. Режим праці та відпочинку. Підготовка та підвищення кваліфікації. Багатоверстатне обслуговування та суміщення професій.

Поняття норм та їх призначення. Перспективні норми. Методи та організація встановлення техніко-економічних норм. Організація використання матеріальних ресурсів. Виявлення резервів економії матеріалів. Нормування витрат матеріалів.

Визначення матеріальних і трудових ресурсів для основного та допоміжного виробництва.

Тема 1.4. Методи організації виробництва

Поняття методу організації виробництва. Непотокове виробництво та його характеристика. Обчислення кількості устаткування та його розміщення.

Методика розрахунку виробничої потужності діляниць, цехів і підприємства в цілому.

Розрахунок використання устаткування і напрями покращення використання виробничої потужності.

Вихідні дані для проектування підрозділів, методи проектування, етапи розрахунків. Організація виробничого процесу в часі та просторі.

Техніко-економічна характеристика цехів різних типів виробництва, їх класифікація. Виробнича структура та фактори, що її визначають; режим роботи, методи організації в основних підрозділах цеху.

Потокове виробництво. Основні ознаки та його ефективність. Вибір виду потокової лінії та визначення її параметрів. Об'єкти і засоби механізації та автоматизації виробництва. Організація автоматизованого виробництва. Поняття, склад та перспективи розвитку дрібного гнучкого автоматизованого виробництва. Організація і проектування гнучких виробничих систем (ГВС)

Змістовний модуль 2. Організаційне забезпечення виробничого процесу

Тема 1.5. Організація допоміжних і обслуговуючих виробництв

Поняття інфраструктури підприємства (в цілому), виробничої та соціальної інфраструктури підприємства. Концептуальні підходи до організації виробничої інфраструктури підприємства. Основи організації і проектування підрозділів підприємства допоміжного виробництва.

Функції підрозділів виробничої інфраструктури підприємства. Зміст та завдання організації технічного обслуговування виробництва. Стан та тенденції розвитку технічного обслуговування виробництва.

Склад і завдання ремонтного господарства промислового підприємства. Поняття системи забезпечення виробництва технологічним оснащенням й інструментом. Склад і завдання інструментального господарства промислового підприємства. Планування потреби в інструменті. Організація зберігання, видачі та відновлення інструмента. Удосконалення організації інструментального господарства підприємства.

Тема 1.6. Основи менеджменту якості

Загальний менеджмент якості (TQM). Поняття, значення та фактори забезпечення якості товарів та послуг. Показники якості та методи їх оцінки. Нормативи якості товарів та послуг.

Планування якості. Організаційне забезпечення якості. Інструменти контролю якості. Аналіз програм забезпечення якості У. Е. Демінга, Д. Джурана, П. Кросбі, К. Ішикава, Ш. Шинго. Методи Дж. Тагуші. Підхід з точки зору загального менеджменту якості. Розвиток програми забезпечення якості. Групи управління якістю і система боротьби за якість товарів.

Комплексний підхід до питань продуктивності. Показники результативності функціонування операційних систем. Моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи. Фактори, що впливають на динаміку продуктивності організації. Шляхи підвищення продуктивності праці в організації.

Тема 1.7. Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції

Передпроектні дослідження: Поняття "нова продукція", "інтелектуальний продукт", "новації", їх види. Життєвий цикл продукції, процес створення та освоєння продукту. Організація наукових досліджень, винахідницької, раціоналізаторської та патентної роботи. Організаційні форми проведення досліджень, проектування та освоєння виробів, їх особливості в сучасних умовах.

Освоєння нового продукту (технології). Показники нового виробу і рівня виробництва. Організація освоєння нового виробу, особливості процесів у серійному і масовому виробництвах. Процеси оновлення (заміщення) продукції та методів переходу. Методи планування та управ-

ління підготовкою виробництва. Трудомісткість освоєння нової продукції (процесів). Методи прискорення освоєння нової продукції.

Тема 1.8. Управління результативністю операційної діяльності

Продуктивність операційної діяльності як основна мета операційного менеджменту. Комплексний підхід до питань продуктивності. Показники результативності функціонування операційних систем. Моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи. Фактори, що впливають на динаміку продуктивності організації. Шляхи підвищення продуктивності праці в організації.

Змістовний модуль 3. Роль операційного менеджменту в системі управління

Тема 2.1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту

Виробництво як процес перетворення ресурсів організації у вихідну продукцію. Об'єктивні закономірності управління виробництвом (процесом). Природа операційної функції. Галузеві особливості операційної функції. Поняття „операції” та „виробництво”, їх взаємозв'язок і розбіжність. Види операцій, їх взаємозв'язок.

Операційний менеджмент як ефективне управління всіма видами діяльності підприємства. Сутність системного підходу до операційного менеджменту. Виробничий та операційний менеджмент: спільні та відмінні характеристики. Взаємозв'язок операційного менеджменту з іншими функціональними видами менеджменту. Історичний розвиток операційного менеджменту: промислова революція, розвиток теорії менеджменту, розвиток науки менеджменту і систем. Особливості операційного менеджменту в різних галузях економіки.

Цілі, основні завдання, принципи, функції та особливості операційного менеджменту. Операційний менеджмент та процес управління. Напрями вдосконалення операційного менеджменту. Роль операційного менеджменту в підвищенні якості та конкурентоспроможності продукції, робіт, послуг.

Тема 2.2. Операційна система організації

Операційна система як об'єкт управління. Особливості та властивості операційної системи. Класифікаційні підходи до операційних систем. Виштовхуючи та витягуючи операційні системи. Одиначні (проектні) системи. Дрібносерійні системи. Системи масового виробництва. Системи з безперервним процесом.

Структура операційної системи: перероблювальна підсистема, забезпечувальна підсистема, підсистема планування і контролю, їх характеристика

Оцінка ефективності операційної системи. Ритмічність роботи операційної системи, методи і показники оцінки ритмічності.

Тема 2.3. Операційна стратегія

Коло стратегічних питань, що вирішується в операційному менеджменті. Базові стратегії щодо розробки операційної стратегії: корпоративна та ринкова стратегії. Проблеми, які ставляться корпоративною і ринковою стратегіями перед операційною стратегією.

Сутність та етапи розробки операційної стратегії. Операційні пріоритети. Пріоритети, які визначають місце підприємства на ринку. Зсув конкурентних пріоритетів. Формування стратегії виробництва товару.

Розробка стратегії процесу. Типи процесів: сфокусований на процесі, сфокусований на продукті та процесі, який повторюється. Порівняння стратегії процесів. Особливості стратегій сервісних процесів.

Вплив життєвого циклу на операційну стратегію. Виражена компетентність та конкурентні переваги.

Тема 2.4. Управління процесом проектування операційної системи

Проектування операційної системи: сутність, цілі та етапи. Склад критеріїв та факторів проектування операційної системи. Соціотехнічний підхід до розробки операцій. Зміни операцій. Сучасний рівень розвитку операційних систем: системи автоматизованого проектування, автоматизовані системи управління виробництвом, системи автоматизованого складування та подачі товарів, гнучкі виробничі системи, інтегровані автоматизовані системи управління виробництвом.

Необхідність рішень з просторової організації діяльності. Схеми розміщення та масштаби виробничих потужностей. Розміщення обладнання для поточного виробництва. Проектування поопераційної (функціональної) схеми розміщення обладнання. Гнучкі схеми. Схеми розміщення потужностей. Розміщення приміщень і обладнання сервісних підрозділів підприємства. Планування офісу.

Відмінності у проектуванні продукту та послуги. Застосування „дерева рішень” у проектуванні товару або процесу.

Проектування виробничого і обслуговуючого потоків: методи, засоби, інструментарій. Проектування робіт і нормування праці.

Змістовний модуль 4. **Оперативне управління** операційною системою

Тема 2.5. Управління поточним функціонуванням операційної системи

Стратегічне, тактичне та оперативне управління операціями. Сукупне (агрегативне) планування випуску продукції. «Чисті» стратегії сукупного планування їх характеристика, застосування.

Сутність оперативного управління операційною системою. Функції, завдання та основні вимоги до оперативного управління виробництвом. Зміст та фази оперативного управління. Організація диспетчеризації виробництва. Регулювання незавершеного виробництва.

Види систем оперативного управління виробництвом. Організація оперативного управління операційними системами масового типу. Оперативне управління серійними операційними системами. Оперативне управління операційними системами одиничного типу.

Системи оперативного планування, що застосовуються в операційних системах різного типу. Календарно-планові нормативи як база оперативного планування. Побудова календарних планів-графіків, методи їх оптимізації. Розробка змінно-добових завдань.

Тема 2.6. Управління проектами

Сутність проектного підходу до управління організацією. Життєвий цикл проекту. Менеджмент проекту.

Планування проектів. Поопераційний перелік робіт. Створення робочих графіків. Розклад проектів. Контролінг проектів. Методи мережного планування: переваги та недоліки. Техніка управління проектами методом оцінки та розгляду програми (PERT) та методом критичного шляху (CPM). Програмне забезпечення управління проектами (програмний продукт MS Project).

3. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, для котрих студенти готують тези виступів.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи організації виробництва

Тема 1.1. Сутність та завдання організації виробництва

1. Цілі та завдання організації виробництва

2. Місце організації виробництва в системі наук.

3. Особливості, закономірності й основні принципи організації виробництва.

Література: основна [1, 3]; додаткова [7; 11; 13; 15; 18; 20].

Тема 1.2. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати

1. Визначення виробничої потужності та коефіцієнтів її використання.

2. Визначення участі підрозділів підприємства в організації виробництва на підприємстві.

3. Класифікація продукції за типами виробничих систем, потрібних для її виготовлення.

4. Визначення тривалості виробничого циклу простого процесу аналітичним та графічним способами.

5. Побудова, аналіз і вдосконалення загальної та виробничої структури підприємства.

Література: основна [3; 5]; додаткова [8; 12; 17; 28; 31].

Тема 1.3. Організація трудових процесів і робочих місць

1. Рішення, що приймаються при плануванні трудового процесу.

2. Поведінкові та фізіологічні аспекти в плануванні трудового процесу.

3. Методи праці

4. Вимір і нормування праці

5. Оплата праці

Література: основна [1; 5]; додаткова [7; 11; 14; 17; 19].

Тема 1.4. Методи організації виробництва

1. Обчислення кількості устаткування та його розміщення.

2. Методика розрахунку виробничої потужності дільниць, цехів і підприємства в цілому.

3. Розрахунок використання устаткування і напрями покращення використання виробничої потужності.

4. Обґрунтування форм і методів організації виробництва.

5. Розрахунок та обґрунтування розмірів партії виробів.

Література: основна [1; 3]; додаткова [7; 9; 12; 13; 19; 21].

Змістовний модуль 2. Організаційне забезпечення виробничого процесу

Тема 1.5. Організація допоміжних та обслуговуючих виробництв

1. Визначення площі складальної дільниці.

2. Визначення коефіцієнта використання площі складального цеху.

3. Планування ремонту устаткування.

4. Системи експлуатаційного, технічного обслуговування та ремонту устаткування.

5. Внутрішньозаводський транспорт, його види, вибір і розрахунок необхідної кількості.

Література: основна [1; 2; 4]; додаткова [5; 7; 11; 12; 18; 23].

Тема 1.6. Основи менеджменту якості

1. Система стандартів якості продукції.
2. Визначення економічного ефекту від підвищення показників якості продукції.

3. Контроль якості продукції, його види, методи.

Література: основна [2; 4]; додаткова [7; 10; 14; 18; 19].

Тема 1.7. Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції

1. Особливості підготовки виробництва на сучасному етапі.

2. Зміст і завдання підготовки виробництва.

3. Етапи підготовки виробництва.

Література: основна [2; 4]; додаткова [8 – 11; 14; 16; 20; 21].

Тема 1.8. Управління результативністю операційної діяльності

1. Комплексний підхід до питань продуктивності.

2. Моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи.

3. Шляхи підвищення продуктивності праці в організації.

Література: основна [3; 4]; додаткова [7; 12 – 14; 17; 19; 22].

Змістовний модуль 3. Роль операційного менеджменту в системі управління підприємством

Таблиця 2

Перелік тем семінарських занять

Назва теми	Програмні запитання	Питання для дискусій	Кількість годин	Література
Змістовний модуль 3 . Роль операційного менеджменту в системі управління підприємством				
Тема 2.1. Напрямки розвитку операційного менеджменту	1. Вплив операційного менеджменту на конкурентоспроможність операційної системи. 2. Нові стратегічні підходи до операційного менеджменту	1. Дієвість операційного менеджменту. 2. Переваги бережливого виробництва	2	Основна: [1-6]. Додаткова: [3,4,9,16,20].

Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські

заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Теми практичних занять наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік тем практичних занять

Назва змістовного модуля	Тема практичних занять за модулями	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовний модуль 3. Роль операційного менеджменту в системі управління підприємством	1. Оцінка ритмічності роботи цеху	2	Основна: [1-6]. Додаткова: [7,8,15,19]
	3. Побудова дерева рішень при проектуванні операційної системи	2	Основна [2,6] Додаткова:[17,19,20]
Змістовний модуль 4. Оперативне управління операційною системою	4. Сукупне (агрегативне) планування	2	Основна: [2,5,6]. Додаткова: [7,8,15, 19,20]
	5. Планування роботи однопредметної перервно-поточної лінії	6	Основна [2,5,6]. Додаткова: [7,8,15, 19,20]
	6. Планування роботи багатопредметної змінно-поточної лінії	4	Основна [2,5,6] Додаткова:[7,8,15, 19,20].
	7. Побудова операційного стандарт-плану роботи предметно-замкнутої ділянки	6	Основна: [2,5,6] Додаткова:[7,8,15, 19,20]
	8. Побудова циклового графіка складання виробу	2	Основна: [2,5,6] Додаткова: [7,8,15, 19,20]
<i>Разом за модулями</i>		24	

4. Самостійна робота

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів що включає: опрацювання лекційного матеріалу, роботу з законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами, підготовку до семінарських і практичних занять, опрацювання питань, винесених на самостійну роботу.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Робота з законодавчою і спеціальною літературою.
4. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.

5. Підготовка до семінарських і практичних занять, тестування.

6. Опрацювання питань та контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

Перелік питань для самостійного опрацювання в рамках вивчення дисципліни подано в табл. 4.

Таблиця 4

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання за модулями та темами	Література
1	2	3
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи організації виробництва		
Тема 1.1. Сутність та завдання організації виробництва	1. Співвідношення та взаємозв'язок понять "виробництво", "організація", "організація виробництва", "управління виробництвом", "операційний менеджмент", "виробничий менеджмент". 2. Мета, завдання та зміст дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. 3. Розвиток науки "Організація виробництва", проблеми, що залишаються, і майбутнє організації виробництва.	Література: основна [1 – 3], додаткова [8; 10; 12; 13; 17]
Тема 1.2. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати	1. Особливості створення та функціонування операційних систем. 2. Суть, структура та види операційного процесу. 3. Виробничий цикл виготовлення виробів (продукції, послуг), його структура та тривалість.	1. Література: основна [1 – 3], додаткова [10 – 13; 17; 21; 22].
Тема 1.3. Організація трудових процесів і робочих місць	1. Розподіл праці, зміст і її структур- рування. 2. Організація робочого місця. 3. Підготовка та підвищення кваліфі- кації. Багатоверстатне обслуговування та суміщення професій.	Література: основна [1 – 3], додаткова [10 – 14; 17; 19; 21].
Тема 1.4. Методи організації виробництва	1. Обчислення кількості устаткування та його розміщення. 2. Організація виробничого процесу в часі та просторі. 3. Об'єкти і засоби механізації та автоматизації виробництва. 4. Організація автоматизованого виробництва.	Література: основна [2; 3], додаткова [5; 7; 10; 12; 17; 21].

Змістовний модуль 2. Організаційне забезпечення виробничого процесу		
Тема 1.5. Організація допоміжних та обслуговуючих виробництв	<ol style="list-style-type: none"> 1. Склад і організація допоміжних і обслуговуючих підрозділів. 2. Функції енергетичного господарства. 3. Значення, завдання й структура транспортного господарства й основні напрямки вдосконалення його організації. 4. Шляхи підвищення ефективності допоміжного виробництва. 	Література: основна [2 – 4], додаткова [6; 10 – 12; 14; 19; 23].
Тема 1.6. Основи менеджменту якості	<ol style="list-style-type: none"> 1. Контроль якості продукції, його види, методи: попереджувальний, статистичний, розрахунок їх параметрів. 2. Міжнародні системи сертифікації. 3. Зарубіжний досвід управління якості продукції. 	Література: основна [1 – 3], додаткова [10; 13; 17; 21; 22].
Тема 1.7. Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація освоєння виробництва нової продукції. 2. Життєвий цикл продукції. 3. Технічне завдання (вимоги та їх показники) на проектування. Організація взаємодій проектувальників і виробників. Технічні засоби проектування. 	Література: основна [1, 4], додаткова [11, 13, 17, 21].
Тема 1.8 Управління результативністю операційної діяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на продуктивність операційної системи. 2. Умови підвищення продуктивності операційної системи. 3. Факторний метод прогнозування продуктивності праці. 	Література: основна [1, 2], додаткова [6; 11; 13; 14; 21].
Змістовний модуль 3. Роль операційного менеджменту в системі управління підприємством		
Тема 2.1 Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історичний розвиток операційного менеджменту. 2. Особливості операційного менеджменту в різних галузях економіки . 	Основна: [1,3,4, 5,6] Додаткова: [3,4, 5,6,11,15,17]
Тема 2.3 Операційна стратегія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значення операційних пріоритетів для ефективності функціонування операційної системи 	Основна: [1,2,3, 5,6] Додаткова: [3,5, 7,15,16,18]
Змістовний модуль 4. Оперативне управління операційною системою		
Тема 2.5. Управління поточним функціонуванням операційної системи.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль та завдання управління матеріальними ресурсами та запасами. 2. Контроль операційного процесу. 3. Робоче середовище та умови праці. 	Основна: [1,3, 4,6] Додаткова: [7,8, 15,8,19,20]
Тема 2.6. Управління проектами	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність проектного підходу до управління організацією. 	Основна: [1,3, 4,6] Додаткова: [2,8,

Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни (Розділ 1. Організація діяльності підприємства) для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації. Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не лише методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у високій мотивації студентів, закріпленні теоретичних знань на практиці, підвищенні самосвідомості студентів, виробленні здатності приймати самостійні рішення, здібності до колективних рішень та соціальної інтеграції, придбанні навичок вирішення конфліктів, розвитку здібності до компромісів.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 3.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування.

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
Проблемна лекція	Проблемна лекція з питання: "Фактори вибору показника для оцінювання ефективного варіанту технологічного процесу"
	Проблемна лекція з питання: "Обґрунтування виробничої структури механічного цеху"
	Проблемна лекція з питання «Значення операційного менеджменту на підприємстві» (за темою 2.1)
	Проблемна лекція з питання «Формування операційної стратегії» (за темою 2.3)
	Проблемна лекція з питання «Критерії і фактори проектування операційної системи» (за темою 2.4)
	Проблемна лекція з питання «Оптимізація календарних планів графіків» (за темою 2.5)
	Проблемна лекція з питання «Розробка оперативних планів підрозділам » (за темою 2.5)
Міні-лекція	Проблемна лекція з питання: "Критерії визначення типу виробництва у машинобудуванні"
Семінар-дискусія	Проблемна лекція з питання: "Обґрунтування виду переміщення партії деталей за операціями для скорочення циклу обробки деталей"
	Проблемне повідомлення та дискусія з питань «Вплив операційного менеджменту на конкурентоспроможність операційної системи(семінарське заняття за темою 2.1)
Робота в малих групах	Робота в малих групах при проведенні аналізу участі підрозділів управління підприємством в реалізації основних завдань організації виробництва
	Робота в малих групах при наданні пропозицій щодо раціоналізації виробничої структури підприємства
	Робота в малих групах при використанні дерева рішень для проектування операційної системи (практичне заняття за темою 2.4)
	Робота в малих групах при формуванні сукупного плану для підприємства (практичне заняття за темою 2.5)

	Робота в малих групах при побудові оптимального графіка перемінно-потокової лінії (практичне заняття за темою 2.5)
Презентація	Презентація студентами результатів своєї самостійної роботи
Банки візуального супроводження	Слайди організаційно-правових форм підприємництва та видів об'єднань підприємств в Україні
	Слайди складу та структури виробничого процесу та приблизної структури основного процесу на машинобудівному підприємстві
	Слайди основних принципів організації виробництва й їхнього змістовного наповнення
	Слайди графіків видів руху предметів праці в виробництві
	Слайди стадій та принципів організації технічної підготовки виробництва
Мозкова атака	Мозкова атака щодо визначення необхідності оптимізації календарних планів-графіків за різними критеріями

При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді. На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені запитання, а висвітлювати лекційний матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використовувати при розв'язанні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. На початку проведення міні-лекції лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб, пробуджує у студента активність та увагу при сприйнятті матеріалу, а також спрямовує його на використання

системного підходу при відтворенні інформації, яку він одержав від викладача.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу обговорюваної проблеми та її окремих аспектів. Такі семінари розвивають самостійність мислення у студентів і здатність до аналізу інформації, формують певний світогляд, виробляють вміння формулювати думки, висловлювати їх та аргументувати в ході подальшої дискусії, а також оцінювати думки та пропозиції інших.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми (при використанні проблемних лекцій) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб та презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу. Однією з позитивних рис презентації та її переваг при використанні в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти при роботі у певній малій групі.

Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

Мозкова атака – це метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх добір

Рекомендована література

Основна

1. Гэлловэй Л. Операционный менеджмент. Принципы и практика / Л. Гэлловэй. – СПб. : Питер, 2000. – 320 с.
2. Операційний менеджмент. Розділ 1. Організація діяльності підприємства : навч. посібн. / О. М. Ястремська, В. Ф. Годзік, Т. М. Хміль та ін.: – Х.: Вид. ХНЕУ, 2008. – 226 с.
3. Организация производства и управление предприятием : учебник / под ред. О. Г. Туровца. – 2-е изд. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 544 с.
4. Іванова В. Й. Операційний менеджмент у системі управління організацією навчальної дисципліни «Операційний менеджмент» : навч. посібн. Ч. 2 / В. Й. Іванова, О. М. Тімонін, К. В. Ларіна . – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 160 с.
5. Курочкин А. С. Операционный менеджмент: учебн. пособ. / А. С. Курочкин – К. : МАУП, 2000. – 144 с.
6. Петрович Й. М. Організація виробництва : підручник / Петрович Й. М., Захарчин Г. М. – Львів : “Магнолія плюс”, 2005. – 400 с.
7. Мескон М. Основы менеджмента / Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. – М. : Дело, 1992. – 704 с.
8. Соколицын С. А. Организация и управление машиностроительным производством : Учебник для вузов по спец. "Экономика и организация машиностроительной промышленности" / С. А. Соколицын, Б. И. Кузин. – Ленинград : Машиностроение, 1988. – 528 с.
9. Практикум з операційного менеджменту : навч. посібн. / В. Й. Іванова. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 72 с.
10. Чейз Р. Производственный и операционный менеджмент, 8-изд. / Р. Чейз, Н. Эквилайн, Р. Якобс; пер. с англ. : М. : Изд. Дом «Вильямс», 2004. – 704 с.

Додаткова

11. Василенко В. О. Виробничий (операційний) менеджмент : навч. посібн. / В. О. Василенко, Т. І. Ткаченко; за редакцією В. О. Василенка. – К. : ЦУЛ, 2003. – 532 с.
12. Гильенкова С. Д. Производственный менеджмент : учебник для ВУЗов / С. Д. Гильенкова. – М. : ЮНИТИ, 2000. – 199 с.
13. Господарський кодекс України. – Х. : Одиссей, 2007. – 325 с.

14. Гриньова В. М., Організація виробництва : навч. посібн. / В. М. Гриньова, М. Н. Салун – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 552 с.
15. Гріфін Р. Основи менеджменту : підручник / Гріфін Р., Яцура В. ; за ред. В. Яцура. – Львів : Бак 2001. – 624 с.
16. Дилфорт Д. Производственный и операционный менеджмент / Д. Дилфорт. – Минск, 1995. – 128 с.
17. Единая система технологической подготовки производства. – М. : Государственный комитет по стандартам, 1984. – 360 с.
18. Ильенкова С. Д. Производственный менеджмент : учебник для вузов / С. Д. Ильенкова – М. : ЮНИТИ, 2000. – 199 с.
19. Иозайтис В. С. Экономико-математическое моделирование производственных систем / Иозайтис В. С., Львов Ю. А. – М. : Высшая школа, 1991. – 192 с.
20. Как работают японские предприятия / под ред. Мондена Я. – М., 1989. – 118 с.
21. Козловский В. А. Производственный и операционный менеджмент : Учебник / Козловский В. А., Маркина Т. В., Макаров В. М. – СПб. : «Специальная литература», 1998. – 365 с.
22. Конституція України. – Х. : Одіссей, 2007. – 48 с.
23. Курочкин А. С. Организация производства : учебн. пособ. / А. С. Курочкин. – К. : Либра, 2003 – 216 с.
24. Макаренко М. В. Производственный менеджмент : учебн. пособ. для ВУЗов / М. В. Макаренко, О. М. Махалина. – М. : ПРИОР, 1998. – 384 с.
25. Мельников Г. Н. Проектирование механосборочных цехов / Г. Н. Мельников. – М. : Машиностроение, 1990. – 352 с.
26. Новицкий Н. И. Организация производства на предприятиях: учебн.-метод. пособ. /Н. И. Новицкий. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 392 с.
27. Орлов П. А. Менеджмент качества и сертификация продукции : учебн. пособ. / П. А. Орлов. – Х. : Издательский Дом «ИНЖЭК», 2004. – 304 с.
28. Плоткін Я. Д. Виробничий менеджмент / Я. Д. Плоткін, І. Н. Пащенко. – Львів : ІВЦ «Інтелект+», 1999. – 140 с.
29. Проектирование машиностроительных заводов и цехов : справочник. – М. : Машиностроение, 1974; 1975. – Т1 – 5.

30. Производственный менеджмент : учебник для ВУЗов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 199 с.

31. Прыкин Б. В. Общий курс менеджмента в таблицах и графиках : учебник / Прыкин Б. В., Прыкина Л. В., Эриашвили Н. Д., Усман З. А. – М. : ЮНИТИ, 1998. – 208 с.

32. Радионов А. Р. Управление производственными запасами / А. Р. Радионов, Р. А. Радионова // Менеджмент в России и за рубежом, 1999. – №1. – с. 49 – 54.

33. Соснін О. С. Виробничий і операційний менеджмент : навч. посібн. / О. С. Соснін, В. В. Казарцев. – Вид. Європ. УН-ту, 2002. – 147 с.

34. Сумець О. М. Основи операційного менеджменту : підручник для студентів економ. спец. / О. М. Суменць, під ред. проф. О. Л. Яременка. – ВД «Професіонал», 2004. – 416 с.

35. Типовая система технического обслуживания и ремонта металло- и деревообрабатывающего оборудования. – М. : Машиностроения, 1988. – 627 с.

36. Фатхутдинов Р. А. Организация производства : ученик / Р. А. Фатхутдинов – М. : ИНФРА-М, 2004. – 680 с.

37. Шегда А. В. Менеджмент : навч. посібн. / А. В. Шегда – К. : Знання, 2005. – 687 с.

38. Школа І. М. Операційний менеджмент : Практикум / Школа І. М., Михайловська О. В. – Чернівці : Книги – XXI, 2004 – 376 с.

39. Hanna M.D. Integrated operations management. Adding value for customers / M. D. Hanna, W. R. Newman – 1st edition. – New Jersey : Prentice Hall, 2001. – 753 p.

40. Heizer J. Principles of operations management / J. Heizer, B. Render. – 4th edition. – New Jersey : Prentice Hall, 2001. – 716 p.

41. Lee Seng M. Operations Management / M. Lee Seng, J. Mark Schniederjans. – Boston, Toronto : Houghton Mifflin Company, 1994. – 605 p.

Ресурси мережі Інтернет

42. Сервер Верховной Рады Украины – Режим доступа : www.rada.gov.ua/.

43. Ліга Бізнес Інформ. – Режим доступа: // www.liga.net.

44. Нормативні акти України. – Режим доступа: // www.nau.kiev.ua

Додатки

Додаток А Таблиця

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни " Менеджмент виробництва товарів та послуг" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1.1. Сутність і завдання організації виробництва					
	Зміст організації виробництва.	Поняття і основні завдання організації діяльності підприємства. Внесок представників різних наукових шкіл в галузі організації виробництва	Здійснювати пошук та аналіз теоретичних розробок сучасними вченими в галузі операційного менеджменту	Ефективно формувати комунікаційні зв'язки в процесі сумісної презентації проведених досліджень	Самостійно визначати проблемні питання щодо розвитку операційної системи
Тема 1.2. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати					
Визначати тип виробництва, раціональність його організації	Поняття та основні елементи виробничого процесу	Знання принципів організації виробничого процесу, типів виробництв, стадій та етапів виробничого процесу.	Визначати тип виробництва, кількісно оцінювати раціональність організації виробничого процесу.	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо розробки та реалізації господарських рішень	Відповідальність за точну ідентифікацію ключових проблем на підприємстві; розробку та реалізацію господарських рішень
Тема 1.3. Організація трудових процесів і робочих місць					
Розробляти план робочого місця та удосконалювати організацію трудових процесів	Поняття і цілі організації праці. Розподіл праці, зміст і її структурування.	Теоретичні засади організації трудових процесів	Визначати раціональне планування робочого місця, розробляти організаційно – економічні нормативи щодо організації трудових процесів.	Презентувати результати отриманих розрахунків	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення

<i>Тема 1.4. Методи організації виробництва</i>					
Здійснювати обґрунтований вибір щодо використання певної форми організації виробництва	Поняття методу організації виробництва	Особливості основних методів та форм організації виробничого процесу. Організація виробничого процесу у просторі.	Визначати основні параметри роботи поточкових ліній. Проектувати складові операційної системи у просторі.	Презентувати результати отриманих розрахунків	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення
Організовувати діяльність допоміжних та обслуговуючих господарств	Поняття, склад та структура виробничої інфраструктури	Знання основ організації і проектування підрозділів підприємства допоміжного виробництва та обслуговуючих господарств.	Здійснювати розрахунки, що характеризують діяльність підрозділів виробничої інфраструктури	Презентувати результати отриманих розрахунків	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення щодо удосконалення організації допоміжного та обслуговуючого процесів виробництва
<i>Тема 1.6. Основи менеджменту якості</i>					
Розробляти програми якості на підприємстві	Поняття, значення та фактори забезпечення якості товарів та послуг.	Організаційне забезпечення якості. Інструменти та методи вимірювання та контролю якості.	Оцінювати рівень якості продукції, розробляти програму забезпечення якості.	Презентувати результати отриманих розрахунків	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення
<i>Тема 1.7. Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції</i>					
Здійснювати комплексну підготовку виробництва нової продукції	Організація освоєння нового виробу	Методичні засади планування та управління підготовкою виробництва.	Визначати основні етапи технологічної підготовки виробництва нової продукції, здійснювати економічні розрахунки на кожному з етапів	Презентувати результати отриманих розрахунків	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення
<i>Тема 1.8 Управління результативністю операційної діяльності</i>					
Управляти результативністю операційної системи	Продуктивність операційної діяльності	Показники результативності функціонування операційних систем. Моделювання процесу управління продуктивністю ОС.	Оцінювати результативність діяльності операційної системи, ефективність її функціонування	Презентувати результати отриманих розрахунків	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення

<i>Тема 2.1. Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту</i>					
Ініціювати розробку оперативних планів підприємства	Сутність операційного менеджменту для управління операціями.	Цілі, основні завдання, принципи, функції та особливості операційного менеджменту. Операційний менеджмент та процес управління. Напрями вдосконалення операційного менеджменту.	Визначати операційний менеджмент як ведучу функцію управління, яка координує і використовує всі ресурси системи для досягнення головної мети	ініціювати організацію процесу відтворення ефективного використання управлінського потенціалу підприємства щодо операційного менеджменту	Самостійно відстежувати та використовувати новітні науково-технічні досягнення в операційному менеджменті
<i>Тема 2.2. Операційна система організації</i>					
Ініціювати розробку оперативних планів підприємства	Операційна система, її структура, класифікація систем. Оцінка ефективності функціонування операційної системи.	Особливості та властивості операційної системи. Класифікаційні підходи до операційних систем. Структура операційної системи	Визначати ефективність функціонування операційної системи за допомогою існуючих наукових підходів. Реалізовувати заходи щодо підвищення економічної, соціальної та екологічної ефективності операційної системи	Презентувати результати отриманих розрахунків	Самостійно відстежувати та використовувати новітні науково-технічні досягнення в операційному менеджменті
<i>Тема 2.3. Операційна стратегія</i>					
Обґрунтовувати операційну стратегію та оперативні плани підприємства	Базові стратегії щодо розробки операційної стратегії. Створення операційної стратегії.	Базові стратегії щодо розробки операційної стратегії: Сутність та етапи розробки операційної стратегії. Операційні пріоритети. Розробка стратегії процесу. Вплив життєвого циклу на операційну стратегію.	Вміння формувати операційну стратегію, враховуючи вимоги корпоративної та ринкової стратегій;	Презентувати результати отриманих розрахунків	Відповідальність за точність отриманих розрахунків та прийняття на їх основі управлінських рішень
<i>Тема 2.4. Управління процесом проектування операційної системи</i>					
Визначати проблемні питання щодо розвитку операційної системи	Проектування виробничих та сервісних операційних систем.	Проектування операційної системи: сутність, цілі та етапи. Схеми розміщення та масштаби виробничих потужностей. Планування	Розробляти операційну систему виробничого та сервісного підприємства. Використовувати метод «дерево рішень» в	Презентувати результати отриманих розрахунків	Відповідальність за точність отриманих розрахунків та прийняття на їх основі управлінських рішень

		офісу. Проектування виробничого і обслуговуючого потоків: методи, засоби, інструментарій.	процесі прийняття управлінських рішень		
--	--	---	---	--	--

<i>Тема 2.5. Управління поточним функціонуванням операційної системи</i>					
Розробляти узгоджені оперативні плани для структурних підрозділів підприємства	Сутність оперативного управління операційною системою. Оперативне планування як головна складова оперативного управління.	Стратегічне, тактичне та оперативне управління операціями. Сукупне планування випуску продукції. Системи оперативного планування, що застосовуються в операційних системах різного типу	Розраховувати календарно планові нормативи роботи операційних систем різних типів. Здійснювати диспетчерування ходу виробництва для забезпечення виконання оперативних планів точно за терміном	Презентувати результати отриманих розрахунків	Відповідальність за точність отриманих розрахунків та прийняття на їх основі управлінських рішень
<i>Тема 2.6. Управління проектами</i>					
Коригувати оперативні плани підрозділів підприємства для задоволення потреб споживачів	Управління проектними операційними системами, методи управління	Сутність проектного підходу до управління організацією. Життєвий цикл проекту. Менеджмент проекту. Планування проектів.	Планувати реалізацію проектів різних напрямків. Оцінювати економічну доцільність їх коригування.	Презентувати результати отриманих розрахунків	Відповідальність за точність отриманих розрахунків та прийняття на їх основі управлінських рішень

